

ARPEL

2022

TA'LIM FIDOYILARI

RESPUBLIKA ILMIY-USLUBIY JURNALI

Google
Scholar

CiteFactor
Academic Scientific Journals

CYBERLENINKA

IJIFACTOR
INDEXING

REANDPUB.UZ

.UZ

34	MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTI PEDAGOG KADRLARINING KASBIY KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH ORQALI METODIK ISHLAR SAMARADORLIGINI OSHIRISH <i>Muminova Munajat Yuldashevna Xakimova Iroda Xayrullayevna</i>	205
35	<u>MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARDA AGRESSIV XULQ-ATVORNI BARTARAF ETISH</u> <i>Solohiddinova Nafisa Sodiqjonovna</i>	210
36	BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING IMLOVIY BILIMLARINI TAKOMILLASHTIRISHNING AN'ANAVIY USHLUBLARI. <i>Mannapova Munisa Abidjanovna</i>	215
37	STUDIES ON THE ENGLISH MODAL AUXILIARIES <i>Raximova Ma'mura Baxtiyorovna Jalolova Shahnoza Muhamedjanovna</i>	221
38	JAMIYATDAN AJRATISH BILAN BOG'LIQ BO'LMAGAN JAZOLAR TIZIMIDA HARBIY YOKI MAXSUS UNVONLARDAN MAHRUM QILISH JAZOSI <i>Ma'murov Sanjarbek Ilxomovich D. Kamalova</i>	232
39	O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLARARO AUTSORSING FAOLIYATI RIVOJI VA UNING AFZALLIKLARI <i>Abdulloev Asliddin Junaydullaevich Yo'ldoshev Shohjahon To'lqin o'g'li</i>	240
49	BOLALARDA OBRAZLI TAFAKKURINI SHAKLLANTIRISHGA OID MULOHAZALAR <i>Балижон Кадиоров</i>	246
50	O'ZBEK TILI DARSLARIDA ZAMONAVIY PEDAGOGIK TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGI <i>Angurova Janat Turdaliyevna</i>	250
51	YANGI INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNING RIVOJLANISH TENDENSIYALARI VA ULARGA MISOLLAR <i>Po'latova Dilfuza Askarovna</i>	255

O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA TARMOQLARARO AUTSORSING FAOLIYATI RIVOJI VA UNING AFZALLIKLARI

Abdulloev Asliddin Junaydullaevich, PhD;

Yo'ldoshev Shohjahon To'lqin o'g'li , magistr

Annotatsiya: Bugungi rivojlanib borayotgan dunyo iqtisodiyotida juda ko'p sohalar hozirda autsorsing shaklida tashkil qilinganligi sabab katta yutuqlarga erishgan. Hozirda O'zbekistonda ham iqtisodiyotimizni yanada rivojlantirish maqsadida juda ko'p sohalarda autsorsing tadbiriq etilmoqda. Jumladan IT-Park lar tashkil qilinib, ularning faoliyati bo'yicha ko'plab qo'shma dasturlar qabul qilingan.

Kalit so'zlar : Autsorsing faoliyati, xarajatlarni optimallashtirish ; autsorsing statistikasi ; kooperatsiya; rentabellik; investitsiya; infratuzilma , kompaniyaning kapitalizatsiyasi .

Iqtisodiy va texnologik taraqqiyotning yangi bosqichi sifatida namoyon bo'layotgan raqamli inqilob insoniyat hayotini shiddat bilan o'zgartirib, keng imkoniyatlar yaratish bilan birga ,xalqaro raqobat maydonining yanada keskinlashuv davrini boshlab berdi . Hozirgi kunda O'zbekistondagi bu raqamli inqilob ta'siri natijasida yurtimizda autsorsing faoliyatiga talab ortib boryapdi. 2019-yilda Germaniyadan tashrif buyurgan Oldenburg universiteti professorlari va ilmiy xodimlari Toshkentdagi IT-Park faoliyati va dasturlari bilan tanishib, O'zbekiston Respublikasida autsorsing markazlarini ochishga qiziqish bildirdilar.

2021-yilning 8-14-noyabr kunlari IT Park direktori Farhod Ibragimov boshchiligidagi delegatsiya Bangladesh Xalq Respublikasi Axborot va kommunikatsiya texnologiyalari vaziri Zunaid Ahmad Palak'ning taklifini qabul

qilib, Bangladesh Xalq Respublikasining Dakka shahrida bo'lgan Butunjahon axborot texnologiyalari kongressida (WCIT) ishtirok etdi.³⁵

Har yili "WCIT"da 2 milliondan ziyod odam, 75 mamlakat, 1500 delegat va 100 spiker ishtirok etadi. O'zbekiston delegatsiyasining asosiy missiyasi O'zbekiston bozoriga manfaatdor outsorsing IT-kompaniyalarini jalb qilish va axborot texnologiyalari sohasida mamlakatlar o'rtasida o'zaro manfaatli aloqalarni rivojlantirishdan iborat bo'ldi.

Delegatsiya konferensiya ishtirokchilarini O'zbekistonning raqamli transformatsiyasi bo'yicha amalga oshirilayotgan keng ko'lamli ishlari, jumladan, respublika IT infratuzilmasini yaratish, shuningdek, IT Park'ning IT outsorsing, IT'ni rivojlantirish hamda ta'lim, IT kompaniyalari va startaplarni qo'llab-quvvatlash bo'yicha asosiy loyihalari bilan tanishtirishga muvaffaq bo'ldi.

Delegatsiya "WCIT" Butunjahon Kongressida ishtirok etishdan tashqari, yirik mahalliy tashkilotlar va IT kompaniyalar bilan qator ikki tomonlama uchrashuvlar tashkil etishga muvaffaq bo'ldi. Bangladesh Call-markazlari va outsorsing assotsiatsiyasi – BACCO, Bangladesh Amerika xalqaro universiteti (AIUB), Hi-Techpark", "SuperTel", "KOW", "Digicon Telecommunication", "Genex", "Golden Harvest", "Fifotech" va "Dohatec" outsorsing kompaniyalari shular jumlasidan.

Bugunda iqtisodiyotimizning ko'plab tarmoqlarida outsorsing tizimi joriy qilinayotganini sezish qiyin emas. Bunga misol tariqasida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev huzuridagi Xavfsizlik kengashining kengaytirilgan yig'ilishidagi ma'ruzalarida quyidagicha deyilgan : "Qo'shirlarni oziq-ovqat bilan ta'minlash bo'yicha birinchi marta outsorsing tizimi joriy qilindi. Outsorsing degani shuki, harbiy xizmatchilarga kunlik ovqat tayyorlab berish bilan endi armiyaning o'zi emas, balki mustaqil tashkilotlar shug'ullanadi. Bu ishni tashkil qilish joylardagi hokimiyatlarga topshiriladi. Bunday tizimning joriy etilishi

³⁵ <https://www.spot.uz/oz/2021/11/17/it-park-bangladesh/>

shaxsiy tarkibni unga xos bo'lmagan vazifalardan ozod qilib, harbiy xizmatchilarning butun kuch-g'ayratini o'z professional malakasini oshirishga qaratish imkonini beradi. Biz bu yo'nalishdagi ishlarni, albatta, davom ettiramiz.”³⁶

Endilikda yillik daromadi 1 mlrd dollardan yuqori bo'lgan kompaniya O'zbekistonda autsorsing imkoniyatlarini ko'rib chiqmoqda.³⁷ «Wirecard AG» bosh ijrochi direktori Yan Marsalek O'zbekistonda dasturiy mahsulotlarni ishlab chiqish autsorsing imkoniyatlarini ko'rib chiqadi.

Yillik daromadi 1 mlrd dollardan yuqori bo'lgan dunyodagi eng ilg'or dasturiy ta'minot kompaniyaning a'zosi bo'lgan avstriyalik ishbilarmon yaqinda Toshkentga amalga oshirgan tashrifi davomida bu haqda [ma'lum qildi](#).

Tashrif davomida Yan Marsalek Axborot texnologiyalari va kommunikatsiyalarini rivojlantirish vazirligi, Markaziy bank va «Aloqabank» vakillari bilan uchrashdi.

Tashrif dasturining yakuniy qismida Inha universiteti va Mirzo Ulug'bek innovatsiya markaziga tashriflar amalga oshirildi. MUIC faoliyati bilan tanishish, o'ta muhim huquqiy tartib va davlat tomonidan IT-kompaniyalarga taqdim etilayotgan imtiyozlar ishbilarmonni «Wirecard AG» uchun O'zbekistonda dasturiy ta'minotni ishlab chiqishni autsorsing qilish imkoniyati haqida o'ylashga majbur qildi.

Joriy yilning ikkinchi choragida poytaxtga kompaniya vakillari mahalliy IT-bozorni o'rganish, Mirzo Ulug'bek innovatsiya markazi rezidentlari orasidan bo'lg'usi xodimlarni va salohiyatli hamkorlarni aniqlash uchun tashrif buyurishi rejalashtirilgan.

«Wirecard AG» – barcha savdo kanallari orqali elektron to'lovlar bo'yicha xizmat ko'rsatuvchi kompaniyalarni qo'llab-quvvatlaydigan texnologik guruh. Global

³⁶ <https://www.xabar.uz/uz/siyosat/prezident-qoshinlarni-oziq-ovqat-bilan-taminlashdagi-autsorsing>

³⁷ <https://xabaruz.com/uz/texnologiya/yillik-daromadi-1-mlrd-dollardan-yuqori-bolgan>

platforma firibgarlikning oldini olish bo'yicha xalqaro to'lov shartnomalari va usullarini qo'shimcha yechimlar bilan birlashtiradi.

Kompaniyaning bosh idorasi Myunxen shahrida (Germaniya) joylashgan.

Daromad: 1 028 milliard dollar.

Kompaniyaning kapitalizatsiyasi: 12 milliard dollar.

Mijozlari soni: 25 000.

Xodimlari soni: 3 766 (2016-yil holatiga).

«Wirecard AG» Frankfurtda qimmatli qog'ozlar fond birjasida ro'yxatga olingan.

Yan Marsalyek – «Wirecard AG» bosh ijrochi direktori, 2010-yildan buyon kompaniyaning boshqaruv kengashi a'zosi hisoblanadi.³⁸

Ta'limdagi ko'plab yangiliklar va o'zgarishlar qatorida bunda outsorsing tizimini keng qo'llanilishi soha rivojini keng ta'minlaydi. Hozirda oily ta'lim muassasasi infratuzilmasiga servis xizmatlari ko'rsatishning alohida turlari, jumladan bino va inshootlar, talabalar turar joylari, sport obyektlaridan foydalanish, ularni tozalash, ta'mirlash, kompyuter texnikasi va telekommunikatsiya tarmoqlarini saqlash va yuridik xizmatlar ko'rsatishni outsorsing shartlarida tashkil yo'lga qo'yildi³⁹. Albatta bu kabi ko'plab ta'limdagi o'zgarishlar ma'lum bir o'tkazilgan eksperimentlar natijasida yuzaga kelgan. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida" 2017-yil 9-sentabrdagi PQ-3261-son qarorining [3-bandiga](#) muvofiq Toshkent shahrida joylashgan davlat maktabgacha ta'lim muassasalariga tadbirkorlik subyektlari tomonidan tayyor ovqatlarni yetkazib berish bo'yicha eksperiment o'tkazildi.

³⁸ <https://xabaruz.com/uz/tehnologiya/yillik-daromadi-1-mlrd-dollardan-yuqori-bolgan>

³⁹ <https://lex.uz/docs/-4415478>

Eksperiment jarayonida 60 nafar tadbirkor va 266 ta maktabgacha ta'lim muassasasi ishtirok etib, jami 63760 nafar tarbiyalanuvchini autsorsing usulida (maktabgacha ta'lim muassasasiga tayyor ovqat yetkazib berish yo'li bilan) ovqatlantirish tashkil etildi.

Eksperiment jarayonida tarbiyalanuvchilarning ishtirok etgan 3 358 nafar ota-onasi o'rtasida o'tkazilgan so'rovnomalar natijalariga ko'ra, 2 921 nafar (87%) ota-onalar autsorsyerlar tomonidan tayyorlagan taomlarga ijobiy baho berdi.⁴⁰

Jadal sur'atlar bilan rivojlanib kelayotgan O'zbekistonda autsorsing faoliyati ko'plab yangi tarmoqlar va ish o'rinlarini yaratibgina qolmay, jamiyatdagi ko'plab oqsab qolayotgan sohalarning rivojini ta'minlaydi. Hozirda jahon tajribasiga aylanib qolgan ushbu soha Yangi O'zbekistonning istiqbolli kelajagi uchun zamin bo'lib xizmat qiladi.

Foydanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. М.Абуталипов. Компания фаолиятида аутсорсингдан фойдаланиш. //Корхонани бошқариш.№12, 2018.
2. Никулина О.В., Мурадян С.Г."Направления развития аутсорсинга в практике международного бизнеса"// "Экономика и предпринимательство".2013, 8 сон.
3. Аутсорсинг как практика корпоративного управления. <https://storage.piter.som.so>
4. "Science and Education" Scientific Journal
5. It-park.uz
6. <https://yuz.uz/uz/news/ozbekistonda-inklyuziv-raqamlashtirish-va-biznes-jarayonlarni-autsorsing-qilish-bpo>
7. <https://xabaruz.com/uz/tehnologiya/yillik-daromadi-1-mlrd-dollardan-yuqori-bolgan>

⁴⁰ <https://lex.uz/ru/docs/-4441105>

8. <https://www.spot.uz/oz/2021/11/17/it-park-bangladesh/>
9. <https://www.terabayt.uz/uz/post/uzbekiston-microsoft-bilan-alloqalarni-kuchajtiradi>
10. <https://www.xabar.uz/uz/siyosat/prezident-qoshinlarni-oziq-ovqat-bilan-taminlashdagi-autsorsing>
11. <https://lex.uz/docs/-4415478>
12. <https://lex.uz/ru/docs/-4441105>